

תערוכה || אלישבע לוי נסוגה אל הפלאי

אלישבע לוי מציגה מערך ורדרד-פסטלי, מבריק-זוהר, הנשען על מקסם האשליה. ההתקשות על מעין נשגב ילדותי משקפת נסיגה אל הפלאי והאקראי

גליה יהב 06.06.2012 11:28

מסך כסף גדול ניצב במרכז הגלריה, מתוח באופן רופף על מסגרת ברזל גדולה. מוקן עליו נוף רב הוד של רכס הרים מדברי לעת שקיעה, בגוני כתום-סגול-טורקיז עזים. נוצר מראה קסום, כשל פטה מורגנה, כעין מראה-פלאות מתעתע, מרשרש, מרצד, מחזיר אור, כשל עטיפת ממתק פתייני. ביריעת האלומיניום הרפואה שבעבודה זו, "עמק הזיכרון", נוצרים קפלים, שקעחיות, בליטות - אנלוגיים לסלעיות של הנוף הניבט, מגבירים את המודעות למלאכותיות הטרשית והטראשית של ההקרנה. זה אינו דימוי-נוף נשגב שניתן להיטמע בו, שהעין עשויה להשתקע בו במהורהר, אלא מראה המזנק אל הצופה, מציג את עצמו כאשליה, כחוף מוחלט. עניין זה, של פתימות קסומה ומכושפת הבנויה מאלתור, קליפתיות ותחליפים, חוזר בצורה זו או אחרת, במיננים שונים, בכל עבודה ועבודה בתערוכה של אלישבע לוי. הפעם יצרה האמנית מערך שלם, מלוכד, מיצב שצבעיו ורדרדים-פסטלים ומבריקים-זוהרים, הכולל הקרנות, פיסול וצילום, הסובב כולו סביב ציר האשלייתיות, הקסם הזול והכוזב, הנחשף כקליפה שברירית. בעבודה נוספת, "אח חשמלית", נראים בולי עץ בוערים, אחוזי אש כגחלים. אלה תצלומים של טקסטורת עץ על נייר שקוף, המגולגל לגלילים דמויי גזעי עץ גדועים. תחתיהם מוצבת מנורה מהבהבת, וכך, באמצעים פשוטים כשל אהיל סיני, מתקבל תעתוע של המרת חומריות חפצית זו באחרת. מה שנראה עצי הוא בעצם נייר, מה שנראה במבט ראשון כרדי-מייד שהובא לגלריה והונח, מתברר כמלאכת יד שקדנית ומסורה, כאורגמי ייחודי ומושקע שנועד לייצור פיקציה מבלבלת. זה "טריק זול", חשוף, של קיפול נייר המדמה חומריות אחרת, יציבה יותר, והוא מעורר חיוך. ויש גם מיקרופון, עשוי כולו מנייר, ניצב מול נורה חשופה המשתלשלת מהתקרה. מאחוריו מסך כסוף נוסף, לא מתוח כי אם רפוי בין שני מוטות. על הקיר שמאחוריו מוקרנים שמי תכלת מוכתמים בענני נוצה חלומיים, נעים בתנועה מהפנטת ("מונית הכסף"). לצד עבודה זו נשענות על מקל שתי מגזרות נייר גדולות, שמזכירות שלטי הפגנות. אלה צילומי העתקות שמש בשחור-לבן של ג'ון לטון וקובי פרץ עם גיטרה ומיקרופונים; לטון במשקפי שמש שחורים ופרץ במסגרת משקפיים שנגזרה החוצה, כך ששניהם מין עיוורים ("ג'ון וקובי"). על הרצפה מונחת קופסת פופקורן, הקופסה אמיתית ואילו הפופקורן הגדוש אותה עשוי מצילום מקומט. המערך כולו נראה כמו עמדת קריזקי לשירי פופ רך על ימים מאושרים, געגועים לא מזיקים, אהבת קיץ והעולם ששייך לאוהבים הצעירים. ויש גם גיטרות נייר, אחת חומה והשנייה וחדה, עם אוסף חתימות עליה, מודבקות באופן מרושל במכוון. על מתקן מתכת נוסף שמוטה יריעת כסף מחלדלת, מקומטת כנישאת בחוץ, ככביסה שנשכחה. בפינה מוצמד תצלום של אוטובוס טיולים בנוף הררי פתוח, כזה שנוסעים בו 14 שעות בטיול של חודשים. מעליו מתעגלת קשת בענן, כל הצבעים משתברים בה ("קרוואן").

העיקר, כך נדמה, הוא השתלה של קשתות מפוארות ומרהיבות בתצלומי נופים פתוחי שמים; באותו חצי עיגול חייכני וצבעוני הן חוצות את משטחי התכלת כמנטרת ברכה על ראשם ("אומת נבאחו"). לשם הפרזה מכוסים התצלומים בצלופן צהוב, מודבק עליהם רק בחלקו, כמדגיש הן את הנכחות הניירית של התצלום והן את שמשיותו של הדימוי ("מקדונלד'ס ריינבו" ו"מוטל דרכים"). לרגע נראית התערוכה כמו פריימים מ"תלמה ולואיז" כשהן פוגשות את הדלתות בדרייב-אין, לרגע כמו היום שאחרי בת-מצווה בנושא קשת בענן, כששאריות החגיגה עתירת הסוכר והתפאורה האופורית כבר מרטות ונפולות.

האי-שם מעבר לקשת של לוי, העקרוני עד קומפולסיבי, מבהיר עמדה אידיאולוגית - התעקשות על מה שאפשר לכנותו הנשגב הילדותי. זו ההתעקשות על כל מה שהוא קסום, על עולמם של חד-קן, מסעות במרחבי השימון הילידי, הזיות פטרייה, פופקורן, גטרות ורודות, הרפתקאות לא אסוניות במוטלי-דרכים, מתיקותו ההרואית של ופל בלגי (שהשילוט לגביו מצולם מלמטה כמו היה אובליסק, אנדרטה או אואזיס בלב מדבר שמסמן למרחקים את ההגעה הביתה, ב"ופל האוס").

זו חקירה יסודית של עמדת הגרופית אוספת החתימות, הבונה לה בחדרה הוורדרד ארץ יצורי פלא (כלמן ופרץ), שגבולותיה שורטטו במגזינים זוהרים ובסרטי התבגרות אמריקאיים. זהו נשגב האסקימו-לימון, הפונץ'-בננה, האמונה החמנטית-נסטלגית הטרום-מינית ב-Yesterday כלשהו. זהו הנשגב הבנוי מקלישאות של אופטימיות ומהזיות תהילה ללא תג מחיר.

בהנגדה לפיסול גברי החאי, לוי מציבה את המשקל הקל המתחזה לבשרני, פיסול נידף, חפף, שברירי, רעוע, ניתן לקימוט, פגיעות ואי-ציבות המצויה בסכנת התרסקות. מול נכחות חד משמעית היא משחקת בחזיונות תעתועים, הילות, החזרות אור וצלופנים, מתענה סביב קטגוריות הכמעט והכאילו. אין לטעות, הפרסונה והטקטיקות האדולצנטריות של לוי הן הגרסה הפיסולית ל"בלבלי אותו".

שם התערוכה, "Lucky", מסגיר את מלוא הסרבנות של עמדה זו. העמדה של בת-מזל היא הנסיגה הילדותית לפלאי, לאקראי, לאי האחריות ולאי השליטה העצמית; וזאת אף מתוך התפעלות או מיסטיפיקציה של ציחפי מקרים, המגלמת אימוץ של "כל מה שמגונה על ידי האדם הביקורתי-האינטלקטואלי", כפי שכותבת האוצרת, נוגה דוידסון. יש בכך הודאה אילמת - על דרך הפרזת האסקפיזם עד לרמה של הרעלת סוכר, ברוח הסיקסטיז הנאיבית-פסיכדלית שבה - ש"העולם באמת נורא".

"היא בוחרת בשפה אלטרנטיבית זו כאמצעי להתנגדות, בגדר סיחוב לשתף פעולה עם האלימות", כותב האוצרת. זו עמדה של סיחוב לפוליטי המבוגר, האחראי, המתדיין, השיחי, היחסי, לטובת האבסולוטיזם ההולוגרמי של "עולם הלה-לה", כלשונה של דוידסון. וזה אבסולוטיזם שאינו מציב מול האלימות כוח שכנגד, אלא דווקא חולשה עצומה, המורכבת מרישול מכון, חושפת לגמרי את קרביה, מראה את ההתמסחות שלה לפיקציה, את ההתפרקות מבפנים, נאכלת על ידי הנחות העבודה שלה עצמה, עקב קיצוניות הנאמנות העצמית. כלומר, זו עמדה אנורקטית פנאטית מגובשת. במובן זה, זו תערוכה משכנעת. אלישבע לוי: "לאקי". אוצרת נוגה דוידסון. גלריה Raw art בתל אביב (שביל המרץ 3, בנין 8, קריית המלאכה). שעות פתיחה: ימים שלישי עד חמישי, 18:00-12:00; שישי ושבתי, 14:00-11:00. עד 7.7